KRACHT VAN DE VEENKOLONIËN
BEWONERSRAAD

Geacht Raadslid, Commissielid of lid van het College

De Bewonersraad Kracht van de Veenkoloniën is de 3e pijler van het programma Kans voor de Veenkoloniën , het programma van VWS naar aanleiding van de motie van Agnes Wolbers , voormalig 2e kamerlid PvdA. Dit programma duurt van 2015 tot en met 2023 en heeft o.a. als doel "het terugdringen van de gezondheidsachterstanden in de Veenkoloniën"
Uw gemeente is onderdeel van dit programma, samen met nog 11 andere gemeenten.

De Bewonersraad heeft het initiatief genomen om de politieke partijen die raadsleden hebben in de gemeenteraden van de 11 gemeenten van de Veenkoloniën te benaderen met een verkiezingsmanifest. Daarin zijn de punten opgesomd waarmee gemeenten in de komende bestuursperiode (2022-2026) bewonersinitiatieven en hun betrokkenheid bij de aanpak van het lokale gezondheidszorgbeleid kunnen stimuleren. De Bewonersraad verzoekt de schrijvers van de verkiezingsprogramma's , de aanbevelingen over te nemen in hun programma.

Over dit manifest organiseren wij ook gesprekken met de vertegenwoordigers afzonderlijk die betrokken zijn bij het opstellen van de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen van voorjaar 2022.

Leden van de bewonersraad hebben al veel politieke partijen benaderd.. voor de zorgvuldigheid sturen we de brief en manifest ook nog via de griffies van de gemeenten.

Een afschrift van de uitnodigingsbrief en het verkiezingsmanifest zenden wij bijgaand mee.

Met vriendelijke groet,
Namens de Bewonersraad Kracht van de Veenkoloniën
Joke Bakker
Voorzitter

KRACHT VAN DE VEENKOLONIËN
BEWONERSRAAD

De Kracht van de Veenkoloniën DE VEENKOLONIALE AANPAK

Al geruime tijd worden er in het gebied van de Drentse en Groningse Veenkoloniën initiatieven ontplooid om de levenssituatie van de bewoners van dit gebied te verbeteren. We kennen het allemaal: werkloosheid, lage opleidingsniveaus, slechte gezondheid en hoge uitgaven voor gemeenten op de sociale terreinen.
Dat laatste is een probleem, dat enorm is toegenomen na de drie decentralisaties. Beleidsperiode na beleidsperiode komen er programma's, middelen, werkgroepen, beleidstafels enzovoorts, maar de situatie wordt er niet wezenlijk anders van, lijkt het en vaak zijn ze met bezuinigingen gepaard gegaan. Met de gemeenteraadsverkiezingen op komst, gaan we binnenkort een nieuwe beleidsperiode in, waarbij in verkiezingsprogramma's en college-onderhandelingen een nieuwe invulling zal worden gegeven aan antwoorden op de problemen van de Veenkoloniën

Waar zouden we dan beter van kunnen worden? De overheid als motor van op verbetering gerichte actie lijkt aan het einde van zijn latijn, en als dat al niet zo is: de kiezer heeft er over het algemeen weinig vertrouwen in.
Als het er om gaat in de Veenkoloniën toe te werken naar perspectief, nieuw elan te verwerven en de hoop op een betere toekomst voor onze kinderen enigszins vorm te geven, dan is het vijf voor twaalf. Dan is het hard tijd voor een ándere aanpak, dan is het hard tijd dat de beleidsmakers ophouden hun verantwoordelijkheid te nemen.
Hè? Ophouden hun verantwoordelijkheid te nemen? Wie moet dat dan doen, zeker als je zegt dat het vijf voor twaalf is!

Simpel: weet u dat op al die terreinen waarop moeizaam beleid wordt geprobeerd te maken dat tot verbetering zou kunnen leiden in de toekomst, al heel hard aan die verbetering wordt gewerkt? Door wie? Door de inwoners zélf!
Als het gaat om zorg, welzijn, armoedebestrijding, hergebruik, de kwaliteit van de leefomgeving, sport en bewegen, nieuwe woonvormen, gezond voedsel en zelfvoorziening en cultuur, dan kunnen wij tientallen projecten in de Veenkoloniën laten zien waar heel mooie resultaten worden gehaald.
Het ruimte geven aan al die bewonersinitiatieven is een wezenlijk onderdeel van het bevorderen van positieve gezondheid, zoals ook uit onderzoek en praktijk van de afgelopen jaren (op helaas nog te kleine schaal) is gebleken.
Daarbij is één ding essentieel: ondersteun de eigen verantwoordelijkheid van de bewoners door hen het recht te geven zèlf oplossingen aan te dragen en uit te werken, zèlf hun eigen ondersteuning te

laten kiezen en ze medezeggenschap te geven over dát deel van de publieke middelen, die worden bestemd voor de werkterreinen waarop zij als bewoners actief zijn.

De bewonersraad van Kracht van de Veenkoloniën wil graag met u van gedachten wisselen over de vraag of en hoe u deze verwachtingen een plek wilt geven in uw verkiezingsprogramma en daarna in een bestuursakkoord voor de bestuursperiode 2022 / 2026
Wij (zie de website www.krachtvandeveenkolonien.nl) hebben in een aantal punten aangegeven welke steunruimte bewonersinitiatieven na de komende gemeenteraadsverkiezingen nodig hebben van de gemeentebesturen en deze gekoppeld aan wenselijke veranderingen in het volksgezindheidsbeleid
Naast het versterken van de positie van bewoners en hun initiatieven is ook een andere aanpak van de gezondheidsachterstanden in de Veenkoloniën noodzakelijk. Een aanpak die op landelijk niveau wordt bepleit in het advies van de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (RVS) *"Een eerlijke kans op gezond leven"(2021)* komt op regionaal niveau overeen met de praktijkervaringen uit diverse projecten van Kans voor de Veenkoloniën, het overkoepelende programma waarvan ook Kracht van de Veenkoloniën een onderdeel is.

Wij willen graag met u overleggen of en hoe u onderstaande punten in uw verkiezingsprogramma zou willen opnemen

1. Lokale overheden erkennen en waarderen bewonersinitiatieven die medeverantwoordelijk willen zijn voor de aanpak van gezondheidsachterstanden in de Veenkoloniën. Zij zijn bij uitstek geschikt om met Eigen Kracht de noodzakelijke omslag van curatieve zorg (gebaseerd op ziektebestrijding) naar preventieve zorg (positieve gezondheid) te bewerkstelligen
2. De positie van bewonersinitiatieven en bewonersorganisaties wordt versterkt doordat de gemeentelijke overheid hen een aantal rechten toekent:
    a. Gemeenten leggen het recht om uit te dagen vast in een lokale verordening cf. art. 150 Gemeentewet of in een Stimuleringsregeling Burgerkracht
    b. Bewonersinitiatieven krijgen een voorkeursrecht voor hergebruik van (leegstaand) maatschappelijk vastgoed en gemeentegarantie voor aankoop en ontwikkeling van dit vastgoed
    c. Bewonerscollectieven krijgen het recht zelf plannen te maken voor hun dorp, buurt of wijk wat betreft gemeenschapsvoorzieningen
    d. Bewoners kiezen zelf hun ondersteuners. Inkoopcontracten met zorg- en welzijnsinstellingen worden zodanig opgesteld dat bewoners daarover beslissen.
3. Bewonersinitiatieven voeren activiteiten of projecten uit met een maatschappelijke meerwaarde. Op grond daarvan kunnen gemeenten hen het recht op een bijdrage uit de gemeenschapsmiddelen verlenen. Dat kan op verschillende manieren:
    a. Bewonersinitiatieven krijgen voorrang bij de toewijzing van gemeenschapsmiddelen via de inkoopregeling van gemeenten.
    b. Bewonerscollectieven krijgen voorrang bij de uitbesteding van activiteiten gericht op onderhoud en beheer van openbare ruimten en gemeenschapsvoorzieningen
    c. Bewonersinitiatieven die actief zijn in de (informele) zorg krijgen voorrang bij besteding van middelen uit WMO, Participatiewet en wet op de Jeugdzorg
    d. In de gemeentebegroting worden middelen gereserveerd voor bewonersinitiatieven. Dorpen, buurten en wijken krijgen een buurt- of wijkbudget. Dit wordt vastgelegd in een Stimuleringsregeling Burgerkracht.
4. De Bewonersraad en de gemeentebesturen van de Veenkoloniën streven gezamenlijk naar een herziening van het Gemeentefonds, waarin meer middelen beschikbaar komen voor het sociaal domein, met name in achterstandsgebieden zoals de Veenkoloniën. Gemeenten stellen dan op hun beurt meer middelen beschikbaar voor bewonersinitiatieven, die een actieve bijdrage verlenen aan preventieve informele zorg.

5. Gezondheidsachterstanden worden vaak veroorzaakt door maatschappelijke problemen zoals bestaansonzekerheid, werkloosheid, armoede, laaggeletterdheid en een ongezonde leefomgeving. Die achterstanden moeten op gemeentelijk niveau dan ook worden aangepakt op andere terreinen dan de volksgezondheid zelf: onderwijs, werkgelegenheid, armoedebestrijding en schuldhulpverlening, taalkans programma's, sport en een duurzame leefomgeving.
6. Bij voorkeur worden deze maatregelen ingebed in een integrale lange termijnvisie en beleid.
7. In de gezondheidszorg ligt de nadruk nu op de curatieve en langdurige zorg. Een omslag is nodig met veel meer accent op preventieve zorg, positieve gezondheid en een gezonde leefstijl. Daarin spelen bewonersinitiatieven een steeds grotere rol. Zij slagen erin de Eigen Kracht van lokale gemeenschappen (dorpen, buurten en wijken) te mobiliseren.
8. De afstand tussen de leefwereld van bewoners en hun gemeenschappen en de systeemwereld van ambtenaren en zorgverleners is te groot. Die kan worden overbrugd door de uitgangspunten van bewonersinitiatieven en de ervaringsdeskundigen die erin leven of geleefd hebben, als vertrekpunt te nemen voor beleid en niet andersom.